

FN-SAMBANDET
UNITED NATIONS ASSOCIATION OF NORWAY

Ordliste

Her har vi samlet en del vanskelige begreper du vil støte på i forberedelsene til FN-rollespill:

Bilateral

Noe som gjelder/forplikter to land/partner

"Norge har inngått en bilateral avtale med Indonesia". Til forskjell fra "multilateral" og "unilateral"

Charter

Pakt eller kontrakt - grunndokument

FN-pakten heter "UN Charter" på engelsk.

Dagsorden

Saksliste/agenda

FNs generalsekretær Ban Ki-moon setter dagsorden for et møte i Sikkerhetsrådet

Delegasjon

Utsendinger som skal føre forhandlinger på vegne av en organisasjon/stat

Den norske FN-delegasjonen representerer Norge på møtene i FNs Generalforsamling.

Delegat

Utsending, medlem av en delegasjon, møtedeltaker med stemmerett

Delegatene stemte over saken under FNs Generalforsamling

Diplomat

En person som representerer et land i et annet land

Norges ambassadør i Kina.

Diplomati

Det de utsendte representanter for et land gjør på stedene de er utplassert

Forhandlinger, møter, inngåelse av avtaler med representanter for andre land

Erklæring

Kunngjøring, ikke-bindene løfte om et konkret tiltak
FNs menneskerettighetserklæring

FN-organ

Del av FN som har en bestemt funksjon
Generalforsamlingen eller Sikkerhetsrådet

Generalsekretær

Sjef for sekretariatet i en organisasjon
FNs generalsekretær Ban Ki-moon leder den daglige driften av FN.

Global

Verdensomspennende, noe som gjelder hele jordkloden
Global oppvarming - temperaturen på jordkloden stiger

Humanitær

Menneskevennlig
En humanitær FN-styrke - styrker som er plassert i et land for å beskytte sivilbefolkningen

Intervensjon

Inngripen, innblanding
Militær intervensjon = FN sender soldater inn i et konfliktområde.

Juridisk

Noe som har med rettsvitenskap å gjøre
En juridisk bindende avtale - en avtale det er forbudt ved lov å bryte

Kommisjon

Et utvalg med en bestemt oppgave
FNs kommisjon for bærekraftig utvikling

Kommissær

Person med et offentlig verv eller fullmakt, medlem av en kommisjon
FNs høykommissær for flyktninger skal beskytte mennesker på flukt

Konvensjon

Avtale eller traktat mellom stater

Barnekonvensjonen - en avtale der landene som har skrevet under forplikter seg til å sikre barns rettigheter

Koordinere

Å samordne, få til å virke sammen

Menneskerettighetsrådet koordinerer FNs arbeid med menneskerettigheter

Legitimitet

At noe er lovlig eller rettmessig

Sikkerhetsrådet har legitimitet - det er enighet om at rådet er riktig sammensatt og lovlig

Mandat

Arbeidsoppgavene et organ har fullmakt til å gjennomføre

Menneskerettighetsrådets mandat er å gi anbefalinger og råd til medlemsstatene og FN-systemet

Multilateral

Noe som gjelder eller forplikter tre eller flere land/parte

"De europeiske landene har inngått en multilateral avtale". Til forskjell fra "bilateral" og "unilateral"

Nøytral

Upartisk

Sverige var nøytralt under andre verdenskrig - de tok ikke side med noen av partene

Observatør

Utsending som er til stede uten å ta del i det som skjer

FN-observatører er til stede i et konfliktområde, men deltar ikke aktivt i konflikten. Observatører til FNs Generalforsamling har møterett, men ikke stemmerett.

Pakt

Avtale, løfte, grunndokument

FN-pakten er en slags «grunnlov» for FN, som bestemmer hvordan organisasjonen skal være, og hva den kan gjøre

Plenum

Der alle er representert

"Et plenumsmøte - alle delegatene er til stede. Til forskjell fra "gruppemøte"

Ratifisere

Godkjenne

Norge har ratifisert barnekonvensjonen og skal da følge innholdet i den

Resolusjon

Fellesuttalelse fra en forsamling om et bestemt tema

FNs Sikkerhetsråd har vedtatt en resolusjon mot klasebomber

Sanksjon

Straffetiltak overfor en stat

Økonomiske sanksjoner ovenfor Irak = kutt i økonomisk støtte til Irak.

Sekretariat

De som utfører de daglige oppgavene i en organisasjon

Administrasjon, saksbehandling, informasjonsarbeid

Sesjon

Møteperiode

Høstsesjon: perioden på høsten der et FN-organ møtes

Sivil

Ikke-militær eller ikke-kriminell

Sivilbefolkning - den delen av befolkningen som ikke er aktiv part i en konflikt. Sivil rettsak - rettsak som ikke er en straffesak (for eksempel private søksmål)

Stemmerett

Retten til å delta i avstemninger

I Generalforsamlingen har alle FNs medlemsland stemmerett

Suspendere

Å midlertidig avsette noen fra sin stilling

Libya ble suspendert fra FNs menneskerettighetsråd pga brudd på menneskerettighetene

Unilateral

Noe som gjelder el. forplikter bare den ene av to eller flere land/parter.

"Israel gjennomførte en unilateral tilbaketrekning fra Gaza-stripen" = Israel trakk seg ut uten at palestinerne hadde vært med på å ta avgjørelsen. Til forskjell fra "bilateral" og "multilateral"

Veto

Å hindre et vedtak

Russland la ned veto mot forslaget om å innføre sanksjoner mot Syria.

Vetorett

Rett til å nedlegge veto

USA brukte vetoretten under avstemningen i FNs sikkerhetsråd